

POSTANOWIENIE

12 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 12 lutego 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku T. G. i A. G.
z udziałem P. S.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej T. G. i A. G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze
z 24 lipca 2023 r., II Ca 286/23,

- I. odrzuca skargę kasacyjną w odniesieniu do punktów 3, 4 i 5 zaskarżonego postanowienia;**
- II. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej w pozostałej części;**
- III. orzeka, że każdy z uczestników postępowania kasacyjnego ponosi koszty tego postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 24 lipca 2023 r., Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, w sprawie z wniosku T. G. i A. G. przy udziale P. S., o zasiedzenie nieruchomości, na skutek apelacji wnioskodawców oraz zażalenia uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Lwówku Śląskim z 8 marca 2023 r., oddalił apelację wnioskodawców (pkt 1), orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2) oraz orzekł o zażaleniu uczestnika (pkt 3, 4, 5).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiedli wnioskodawcy zaskarżając postanowienie w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna skierowana przeciwko punktom 3, 4 i 5 postanowienia podlegała odrzuceniu. Art. 398⁶ § 2 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Zgodnie zaś z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. W przedmiotowej sprawie punkty 3, 4 i 5 postanowienia obejmowały rozstrzygnięcia dotyczące zażalenia uczestnika, a w tym zakresie skarga kasacyjna była niedopuszczalna.

5. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

6. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

7. Skarga kasacyjna wnioskodawców nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazali, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

8. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej

„oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

9. W przedmiotowej sprawie nie została, według prezentowanego powyżej sposobu, wykazana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odmienne, od ustaleń sądów, stanowisko skarżącego w sferze *meriti*, stanowi w rzeczywistości negację ustaleń faktycznych poczynionych przez sądy. Skarżący uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazywał, że „Sąd Okręgowy powołuje się bowiem w uzasadnieniu orzeczenia w kontekście odmowy uznania posiadania za samoistne na takie okoliczności jak: świadomość posiadaczy odnośnie tego, że nie są właścicielami gruntu, podczas gdy okoliczność ta (bezsprorna) ma znaczenie jedynie dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza, a nie uznania posiadania za samoistne lub zależne; brak wskazania przez świadków, że uważają oni wnioskodawców za formalnych właścicieli gruntu i nie wiedzieli, na jakich zasadach korzystają oni z niego, podczas gdy okoliczność ta nie ma znaczenia, jeśli świadkowie ci jasno wskazywali, że tylko rodzina wnioskodawczym korzystała z działki tj. uprawiała ją, wypasała tam krowy i działka uważana była za część gospodarstwa wnioskodawców; utożsamienie momentu przekazania pozostałej części gospodarstwa rolnego na własność wnioskodawcom z chwilą objęcia działki w posiadanie, podczas gdy wnioskodawcy samodzielnie gospodarowali na gospodarstwie rozumianym również jako służące do wapasu krów łąką przynajmniej od opuszczenia przez właściciela gospodarstwa, co miało miejsce jeszcze przed 1982 rokiem”.

Powyższe potwierdza, iż skarżący, powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, zajmuje jedynie odmienne stanowisko niż sądy. Nie można jednak w ten sposób zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (zob. np. postanowienie SN z 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17). Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego

orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). Skarżący nie mogąc kontrolować samej oceny dowodów (mógł jedynie zakwestionować sposób zebrania materiału dowodowego), celowo powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej oraz jego uzasadnienie zostały sprowadzone do zakwestionowania oceny okoliczności związanych z wykazaniem istnienia samoistnego posiadania wnioskodawców. Nie pozwala to jednak na przyjęcie, żeby skarżący wykazali kwalifikowane naruszenie przepisów prawa. Zawarty, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi, zarzut wadliwej analizy materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy, należy ocenić, w świetle treści uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego (prezentowanych tam ocen i wniosków), jako nietrafny.

Na powyższy aspekt zwrócono również uwagę w odpowiedzi na skargę kasacyjną. Powtarzanie podniesionych tam argumentów należy, w tym miejscu, uznać za zbędne.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną w odniesieniu do punktów 3, 4, 5 zaskarżonego postanowienia, zaś w pozostałej części odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

[a.ł.]